

UVOĐENJA EURA KAO SLUŽBENE VALUTE U RH

mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović
Jasminka Lulić Stipetić, mag. oec.

SAŽETAK: Republika Hrvatska je putem Ugovora o pristupanju u EU preuzela obvezu uvođenja eura kao službene valute te zakonskog sredstva plaćanja u RH. Kako bi država članica uvela euro kao službenu valutu potrebno je ispuniti određene kriterije kao što su stabilnost cijena i održivost javnih financija. Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj objavljen je u Narodnim novinama 57/22, a stupa na snagu od prvog dana od dana objave odluke Vijeća EU-a o usvajanju eura. Kako se bliži 1. siječanj 2023. godine, kada se u RH očekuje uvođenje eura i prestanak postojanja sadašnje valute kune, u preostalom vremenu potrebna je prilagodba informatičkih i računovodstvenih sustava poduzetnika te poslovnih subjekata opće države, za prelazak na novu valutu, kako bi se osiguralo nesmetano i neprekinuto funkcioniranje gospodarstva.

Ključne riječi: *uvođenje eura, službena valuta RH, sredstvo plaćanja*

JEL: E60, E62, E69

1. UVOD

Danas je euro službena valuta u 19 država članica koje zajedno čine eurozonu koja se službeno naziva europodručjem, a svaka država članica samostalno odlučuje kada će započeti postupak uvođenja eura. Euro je jedinica valute koja se dijeli na stotinu centa, kako je uređeno uredbom (EZ) br. 974/98.

Neke države članice još nisu ispunile kriterije potrebne za pridruživanje europodručju, dok je Danska odlučila da neće sudjelovati u europodručju. U tablici u nastavku, dan je prikaz država članica koje su uvele euro i država koje su izvan europodručja.

Tablica 1. Pregled uvođenja eura i država članica izvan europodručja

2002.	2007.	2008.	2009.	2011.	2014.	2015.	Države izvan europodručja
Austrija Belgija	Slovenija	Malta Cipar	Slovačka	Estonija	Latvija	Litva	Hrvatska Bugarska
Finska Francuska							Rumunjska Mađarska
Njemačka Grčka							Poljska Češka
Irska Italija							Švedska Danska
Luksemburg Nizozemska							
Španjolska Portugal							

Izvor: Internetska stranica Vijeća Europske unije
Službena valuta EU-a (europa.eu)

Kada Vijeće Europske unije utvrdi da RH ispunjava sve propisane uvjete za zamjenu kune eurom te donese odluku o usvajanju eura u RH (očekuje se da će to biti srpanj 2022. godine), Vlada RH donijet će posebnu odluku kojom će objaviti datum uvođenja eura kao službene novčane jedinice i zakonsko sredstvo plaćanja u RH, fiksni tečaj konverzije na puni broj decimala, razdoblje dvojnog optjecanja, te razdoblje dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti, kao i način praćenja primjene te obveze. Na taj način pokrenut će se provedba aktivnosti iz Zakona o uvođenju eura kao službene valute u RH.

Naime, prema Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Zakon), koji je objavljen u Narodnim novinama 57/22, a stupa na snagu od prvog dana od dana objave odluke Vijeća EU-a o usvajanju eura, uređeno je: uvođenje eura, pravila za preračunavanje, opskrba i zamjena gotovog novca kune za gotov novac eura, dvojni optjecaj, dvojno iskazivanje, primjena načela neprekidnosti pravnih instrumenata, proračuni, financijski planovi, poslovne knjige, financijski izvještaji i porezi u procesu uvođenja eura, nadzor nad primjenom Zakona te prekršajne odredbe.

2. NAČELA U POSTUPKU UVOĐENJA EURA

Prema čl. 6. Zakona, u postupku uvođenja eura kao službene valute u RH, primjenjuju se određena načela i to:

– **načelo zaštite potrošača** – prema kojem se preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti provodi bez naknade a potrošač ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego što bi bio da euro nije uveden,

– **načelo zabrane neopravdanog povećanja cijena** – odnosi se na sve poslovne subjekte, kreditne institucije, pružatelje financijskih usluga kao i tijela javne vlasti, da pri uvođenju eura ne povećaju cijenu robe ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga,

– **načelo neprekidnosti pravnih instrumenata** – prema kojem postupak uvođenja eura ne utječe na valjanost postojećih pravnih instrumenata u kojima se navodi kuna,

– **načelo učinkovitosti i ekonomičnosti** – zahtjeva da se svi postupci pri uvođenju eura kao i aktivnosti koji iz toga proizlaze, provode na način da se osigura što jednostavnije postupanje uz što manje nastalih troškova, te

– **te načelo transparentnosti i informiranosti** – prema kojem sve informacije o uvođenju eura trebaju biti jasne, razumljive, dostupne, čitljive i vidljive.

3. PROPISANI ROKOVI I AKTIVNOSTI VEZANI ZA ZAMJENU KUNA EUROM

Nakon uvođenja eura kao službene valute u RH, euro će postati službena novčana jedinica i zakonsko sredstvo plaćanja u RH.

Prema Zakonu utvrđeni su rokovi i aktivnosti vezane uz zamjenu kune eurom:

PROPISANI ROKOVI	AKTIVNOSTI
Srpanj 2022. godine	Vijeće EU donosi odluku o usvajanju eura kao službene valute u RH
5. 9. 2022. do 30. 12. 2023.	Razdoblje dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti (prvi ponedjeljak u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem će proteći trideset dana od dana objave odluke Vijeća EU), na način da su istovremeno istaknuti u kuni i u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Uslijed preračunavanja potrošač ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju, nego što bi bio da euro nije uveden.
1. 1. 2023.	Uvođenje eura kao zakonskog sredstva plaćanja u RH
1. 1. 2023. do 14. 1. 2023.	Razdoblje dvojnog optjecanja – koje traje 14 dana od dana uvođenja eura kada će potrošači moći plaćati i u eurima i u kunama. Razdoblje dvojnog optjecaja započinje 1.1.2023. u 00:00 sati i završava zaključno s 14.1.2023. u 24:00 sati. Tijekom razdoblja dvojnog optjecaja primatelj plaćanja je dužan za plaćanje gotovim novcem kune, ostatak vratiti u gotovom novcu eura.
1. 1. 2024.	Prestaje obveza dvojnog iskazivanja cijena

U preostalom vremenu do uvođenja eura, potrebna je prilagodba informatičkih i računovodstvenih sustava poduzetnika koji se koriste za fakturiranje, obračuna plaća te poslovnih subjekata opće države, za prelazak na novu valutu, kako bi se osiguralo nesmetano i neprekinuto funkcioniranje gospodarstva.

3.1. Kada je moguće dobrovoljno započeti s dvojnim iskazivanjem cijena radi uvođenja eura

Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom predviđa razdoblje obveznog dvojnog iskazivanja cijena (u eurima i u kunama).

Međutim, s dvojnim iskazivanjem cijena može se početi:

– **dobrovoljno** – od dana koji slijedi nakon dana objave odluke Vijeća EU o uvođenju eura, te

– **obvezno** – od 5. 9. 2022. godine odnosno od prvog ponedjeljka u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem istekne trideset dana od dan objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura, a tada će biti utvrđen i fiksni tečaj konverzije. Obveza završava protekom 12 mjeseci od datuma uvođenja eura (31. 12. 2023. godine)

Obveza dvojnog iskazivanja cijena odnosi se isključivo na one poslovne subjekte – porezne obveznike koji imaju izravan odnos prema potrošačima (trgovci, ugostitelji i pružatelji usluga te javni sektor za mirovine, račune za režije i sl), a provodi se radi sprječavanja neopravdanog povećanja i neispravnog preračunavanja cijena. Na taj način će se i potrošačima i korisnicima usluga omogućiti da se lakše priviknu na cijene i druge novčane vrijednosti iskazane u eurima.

Međutim, dvojno iskazivanje ne obuhvaća trgovačke ugovore, odnosno račune između poslovnih subjekta (B2B), interne račune unutar istog društva te razne evidencije i izvještaje koje će biti potrebno slati javnim tijelima.

Prema Zakonu o uvođenju eura, poslovni subjekt dužan je u razdoblju dvojnog iskazivanja (5. 9. 2022. do 31. 12. 2023. godine) dvojno iskazati cijenu robe i usluge na jasan, čitljiv, vidljiv i lako uočljiv način u euru i kuni uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno matematičkim pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, i to:

– u poslovnim prostorijama na prodajnom mjestu ili na robi odnosno na cjenicima ako se radi o uslugama

– na internetskoj stranici

– u obavijestima koje se potrošaču daju prije ili tijekom sklapanja ugovora izvan poslovnih prostorija i ugovora na daljinu

– u ponudi na trajnom mediju

– tijekom provođenja oglašavanja u bilo kojem obliku, kojim se nudi prodaja robe ili usluge i

– putem drugih oblika iskazivanja cijena.

Međutim, iznimno obveza dvojnog iskazivanja cijene robe i usluga ne odnosi se na oglašavanje putem radijskih programa i glasovnih poruka u ostalim oblicima oglašavanja, kao i u drugim pojavnim oblicima gdje bi dvojno iskazivanje uzrokovalo nerazmjerne troš-

kove poslovnih subjekata kao što su prodaja putem automata, totemi benzinskih postaja, igre na sreću, zabavne igre, naljepnice s vaganom cijenom, taksimetar, zasloni blagajni i samoposlužni uređaji za prodaju roba i usluga i dr.

Za navedene iznimke do 31. prosinca 2022. godine, cijene moraju biti iskazane u kunama, a od 1. siječnja 2023. godine u eurima.

Osim prema Zakonu, dvojno iskazivanje cijena u kunama i eurima provodit će se prema Zakonu o zaštiti potrošača te Pravilniku o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinu mjere proizvoda i usluga.

3.2. Opća pravila za preračunavanje u eure

Porezni obveznici dužni su preračunati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti uz primjenu punoga brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije koji iznosi **1 euro = 7,53450 kn**, korištenjem pet decimala te zaokruživanjem dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja:

- ako je treća decimala manja od pet (broj 0 do 4), druga decimala ostaje nepromijenjena odnosno iznos u centima ostaje isti,
- ako je treća decimala jednaka ili veća od pet (broj 5 do 9), druga decimala povećava se za jedan, odnosno iznos u centima zaokružuje se na viši cent.

Prema tome, dobiveni rezultat zaokružuje se na dvije decimale, a na temelju treće decimale.

No preračunavanje cijena primjenom skraćene verzije fiksnog tečaja konverzije, kao što je zaokruživanje na dvije decimalne znamenke, neće biti dopušteno.

Prema čl. 70.st.5. Zakona, za dug ili dio ukupnog duga dužnika prema vjerovniku po pojedinom pravnom poslu koji je zbog primjene fiksnog tečaja konverzije i pravila za preračunavanje i zaokruživanje Zakona manji od jednog centa, obveza prestaje, a ta tražbina ili potraživanje odnosno taj dio ukupne tražbine ili potraživanja vjerovnika prema dužniku se otpisuju po službenoj dužnosti odnosno po sili Zakona.

Nastavno se daje primjer izračuna primjenom punog brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije na 5 decimala – 1 EUR = 7,53450HRK

Cijena / Novčani iskaz vrijednosti	Cijena / Novčani iskaz u eurima prije zaokruživanja	Cijena / Novčani iskaz u eurima nakon zaokruživanja
79,99 KN	10,6164974 EUR	10,62 EUR
129,32 KN	17,1637136 EUR	17,16 EUR
20 KN	2,65445617 EUR	2,65 EUR

3.3. Informiranje potrošača i pristupanje poslovnih subjekata etičkom kodeksu

Kako bi se smanjila zabrinutost hrvatskih potrošača da će uvođenje eura dovesti do neopravdanog povećanja potrošačkih cijena, uvest će se poziv za pristupanje poslovnih subjekata Etičkom kodeksu. Svaki poslovni subjekt koji posluje u direktnom odnosu s potrošačima bit će pozvan putem medijske kampanje online da pristupiti Etičkom kodeksu, odnosno da se pridruži inicijativi s ciljem ispravnog preračunavanja i iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti, bez neopravdanog povećanja maloprodajnih cijena. Online pristupanje Etičkom kodeksu bit će omogućeno prije početka razdoblja dvojnog iskazivanja cijena, odnosno tijekom drugog i trećeg tromjesečja 2022. godine pa sve do 31. prosinca 2023. godine.

Onim poslovnim subjektima koji se odazovu pozivu i pristupe Etičkom kodeksu, bit će omogućeno dobivanje i postavljanje **vizualne identifikacijske oznake – logotipa**, putem kojeg će se potrošačima signalizirati kako se radi o pouzdanom poslovnom subjektu koji na ispravan način preračunava i iskazuje cijene i druge novčane iskaze vrijednosti, te koji nije povećao cijenu robe ili usluga prema potrošačima bez opravdanog razloga. Vizualnu identifikacijsku oznaku ili logotip, poslovni subjekti će moći postaviti, na svoja prodajna mjesta i mjesta pružanja usluga, kao i prilikom provođenja promotivnih i marketinških aktivnosti (primjerice tiskani letci i katalozi, objave na internetskim stranicama i društvenim mrežama, mobilnim aplikacijama te u drugim medijima).

4. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA

Već je naglašeno da u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja, poslovni subjekti moraju iskazati cijenu i druge novčane iskaze vrijednosti i u eurima i u kunama. Pri tome svaki poslovni subjekt samostalno odlučuje o načinu i modelu dvojnog iskazivanja cijena u skladu sa Zakonom, Zakonom o zaštiti potrošača te Pravilnikom o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga.

Prema Smjernicama za prilagodbu gospodarstva u procesu zamjene hrvatske kune eurom, (koja se može pronaći na mrežnim stranicama), predlaže se dvojno iskazivanje na način da je **cijena u eurima primarna (na lijevoj strani, ili iznad), a u kunama sekundarna (na desnoj strani ili ispod).**

Prilikom iskazivanja prodajnih cijena roba i usluga, koristiti se oznaka EUR ili znak €. Oznaka EUR ili znak € slijedi iza iznosa i razmaka (primjerice iznos od 30 EUR ili 30 €). Oni poduzetnici koji obavljaju naplatu u gotovini, potrošačima trebaju omogućiti povrat u eurima, već od prvog dana uvođenja eura.

U nastavku se daju primjeri iskazivanja maloprodajne cijene robe i cijene za jedinicu mjere te maloprodajne cijene pri akcijskim prodajama.

– ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE ROBE

Kemijska olovka plava	
5,31 EUR	39,99 kn

– ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE I CIJENE ZA JEDINICU MJERE

Mljevena kava 175g	
2,33 EUR	17,59 kn
9,09 EUR/kg	68,52 kn/kg

– ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE ROBE PRILIKOM POSEBNOG OBLIKA PRODAJE (AKCIJSKA PRODAJA)

Pileći file 600g (sniženje 22 %)	
3,72 EUR	28,07 kn
4,78 EUR	35,99 kn

4.1 Dvojno iskazivanje na računu

Pri ispostavljanju računa potrošaču a prema čl. 51. Zakona, poslovni subjekt treba dvojno iskazati ukupan iznos na računu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije, kao minimalne podatke. Međutim, postoji mogućnost dvojnog iskazivanja i više od minimalnih podataka ako to poslovni subjekt želi.

Poslovni subjekti bit će u obvezi prilagoditi blagajne i naplatne uređaje za dvojno iskazivanje iznosa kako bi na računima koji se izdaju krajnjim potrošačima ukupan iznos bio iskazan u obje valute.

Dvojno iskazivanje treba biti lako uočljivo i čitko, a pri preračunavanju uvijek se treba koristiti puni iznos fiksnog tečaja konverzije. Svaki poslovni subjekt samostalno odlučuje na koji će način dvojni iznosi biti prikazani na računu.

Stoga se u nastavku daje prijedlog modela dvojnog iskazivanja računa za gotovinski promet kojeg je izdao javni bilježnik Petar Babić za javnobilježničku uslugu ovjere potpisa, a koji račun sadrži propisane elemente prema čl. 63. Općeg poreznog zakona (Nar. nov. br. 115/16 – 42/20). Zbog gotovinskog načina plaćanja, javni bilježnik je u obvezi ostvareni promet putem fiskalne blagajne prijaviti PU. Od 1. siječnja 2021. godine, fiskalizirani račun treba sadržavati i QR kod, a od 5.9.2022. godine potrebno je dvojno iskazati ukupan iznos na računu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Javni bilježnik: Petar Babić
 Samobor, A.G.Matoša 20
 OIB: 1111111112

Datum izdavanja računa i vrijeme 2. 6. 2022. 12:45
 Datum obavljene usluge 2. 6. 2022.

Račun br. 122/1/1 – G

Red.br.	Opis usluge	Svota u kn (bez PDV-a)
1.	Ovjera potpisa OV-XXXX/2022 stranke	60,00
2.	Ovjera preslike OV-XXXX/2022 stranka	30,00
Ukupno javnobilježnička usluga		90,00
	PDV – 25%	22,50
Javnobilježnička usluga s PDV-om		112,50
3.	Javnobilježnička pristojba – prolazna stavka	35,00
UKUPNA SVOTA RAČUNA ZA NAPLATU		147,50
		19,58 €

Obračun prema naplaćenju naknadi

PDV na javnobilježničku pristojbu nije obračunan prema čl. 33.st.3. Zakona o PDV-u – prolazna stavka

Način plaćanja: gotovina

Oznaka operatera: MMK

ZKI:

JIR:

QR kod

Fiksni tečaj konverzije:7,53450

Postupak zaokruživanja:

(147,50:7,53450 = 19,57661; zaokruženo na 19,58 eura)

4.2. Izdavanje računa i obračun PDV-a

Računi poduzetnika koji će se izdavati nakon 1.1.2023. godine iskazat će se u eurima, bez obzira kada je isporuka obavljena. Međutim, računi poduzetnika koji će biti izdani nakon 1.1.2023. godine u valuti koja neće biti euro, ukupan iznos PDV-a te ukupan iznos računa mora biti iskazan i u protuvrijednosti u euru, primjenom srednjeg tečaja HNB koja će objavljivati srednji tečaj eura prema drugim valutama.

U knjigama I-RA, U-RA i obrascu PDV-a, podaci će se za obračunsko razdoblje u 2022. godini iskazivati u kunama. PDV obrazac koji se podnosi za prosinac 2022 godine

ili za zadnje tromjesečje 2022. godine, predaje se elektroničkim putem nadležnoj ispostavi PU s iznosima iskazanim u kunama.

Međutim, za mjesečno ili tromjesečno obračunsko razdoblje od 1.1.2023. godine, podatke je potrebno iskazati u eurima. Tako će i računi poduzetnika koji su izdani nakon 1.1.2023. godine za isporuke koje su obavljene u prosincu 2022. godine, bit će iskazani u eurima, ali će biti uključeni u obrazac PDV-a u kunama.

4.3. Dvojno iskazivanje na obračunskim listama kojima je utvrđena visina plaće

U razdoblju dvojnog iskazivanja, u ispravama o isplaćenju plaći (obrazac IP1), (kao i obavijesti o mirovinskim primanjima), postoji obveza iskazivanja neto plaće u kunama i u eurima. Ako se neto plaća radnika isplaćuje na dva računa:

- Jedan dio na tekući račun na kojemu se provodi ovrha na novčanim sredstvima, a
- Drugi dio na zaštićeni račun

svaki dio neto plaće radnika, potrebno je iskazati u kunama i u eurima.

Prema tome, visinu plaće koja je u ugovorima o radu i drugim aktima utvrđena u kuni, potrebno je preračunati u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje propisanim Zakonom, pri čemu fiksni tečaj konverzije treba biti vidljiv u ispravama o isplaćenju plaći.

Primjerice, ako je neto plaća radnika za kolovoz 2022. godine utvrđena u iznosu od 8.553,16 kn, a koja se isplaćuje u rujnu 2022. godine, uz preračunavanje fiksnog tečaja - 1 euro = 7,53450 kn, neto plaća radnika iskazana u euru u obračunskim listama iznositi će 1.135,20 eura.

$$8.553,16 : 7,53450 = 1.135,19941 = 1.135,20 \text{ eura}$$

Osima na ispravama o isplaćenju plaći, u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja poslovnog subjekta će morati i druge naknade koje se isplaćuju iz radnog odnosa uz plaću, kao što su ugovori o autorskom honoraru, ugovori o djelu, putni nalozi, božićnica, regres za godišnji odmor, dar za djecu, i sl., dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun.

Stoga će u razdoblju dvojnog iskazivanja cijena, u informacijskim sustavima za obračun i isplatu plaća te materijalnih prava, biti potrebne prilagodbe u svrhu dvojnog iskazivanja obrazaca prema Pravilniku o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju obračuna plaće, naknade plaće ili otpremnine (NN br. 32/15, 102/15, 35/17) i to:

- Obračunske isprave za isplatu plaće odnosno naknade – obrazac IP1
- Obračunske isprave za isplatu otpremnine – obrazac IO1
- Obračunske isprave neisplaćene ili djelomično neisplaćene plaće, odnosno naknade plaće – obrazac NP1
- Obračunske isprave neisplaćene ili djelomično isplaćene otpremnine (obrazac NO1).

5. PRIJAVE POREZA I DRUGIH JAVNIH DAVANJA

Prema čl. 73. Zakona, prijava poreza i drugih javnih davanja, sukladno posebnom propisu koji uređuje porezni postupak, za obračunska razdoblja koja završavaju prije dana uvođenja eura podnosi se u kuni.

Međutim, obveznici poreza na dobit čije porezno razdoblje započinje prije dana uvođenja eura, a završava nakon dana uvođenja eura, prijavu poreza na dobit za to porezno razdoblje te sve druge obrasce i izvješća koji se u skladu s propisima o oporezivanju dobiti i drugim propisima podnose uz Prijavu poreza na dobit, dostavljaju se u euru.

Prema tome, poduzetnici čija je poslovna godina različita od kalendarske godine, a čiji posljednji dan financijske godine nastupa nakon dana uvođenja eura, dužni su podatke za prethodnu poslovnu godinu u financijskim izvještajima, iskazati u euru.

Novčani iznosi iz potvrda koji se razmjenjuju s drugim javnopravnim tijelima razmjenjivat će se na uobičajeni način bez izmjena web-servisa. Tijela će dohvaćati novčane iznose u valuti ovisno o razdoblju za koje se novčani iznosi traže. Novčani iznosi dobiveni razmjenom za razdoblja prije dana uvođenja eura, a koje je tijelo dobilo u kuni, mogu se primjenom fiksnog tečaja preračunavati u euro.

Prilikom razmjene podataka iz službenih evidencija tijelo koje dostavlja podatke, dostavljat će ih u valuti koja je iskazana u poreznim prijavama i obrascima koji su predmet dostave, a tijelo koje zaprima podatke će sukladno potrebama preračunati dostavljene podatke u drugu valutu sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, a prema čl. 73.st.9. i 10. Zakona.

Obveznici plaćanja računa, opomena na zakašnjela plaćanja te obračunatih kamata i slično, a koji su iskazani u kunama prije razdoblja dvojnog iskazivanja, ako plaćaju obvezu od 1.1.2023. godine pa nadalje, dužni su obvezu plaćati tako da iznose u kunama preračunavaju u euro primjenom fiksnog tečaja konverzije i po pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

5.1. Obrazac JOPPD

Obrazac JOPPD - Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja koji prema propisima koji uređuju oporezivanje dohotka ima oznaku izvješća prije dana uvođenja eura, podnosi se u kuni, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća nakon dana uvođenja eura podnosi se u euru.

Prema tome, na obrascima JOPPD s oznakom 22xxx koji se dostavljaju do 31. prosinca 2022. godine, podaci se iskazuju u kunama. Međutim na JOPPD obrascima s oznakom 23xxx koji će se dostavljati 1. siječnja 2023. i kasnije, svi podaci se trebaju iskazati u eurima.

To znači da će poslodavci prvi obrazac JOPPD u eurima, dostaviti za plaću za prosinac 2022.godine koja će se isplaćivati u siječnju 2023. godine.

Ispravci obrasca JOPPD podnose se u valuti u kojoj je dostavljen izvorno. Stoga će se podaci u Obrascu JOPPD koji su ispostavljeni do 31.12.2022.godine, ispravljati u kunama, dok će se podaci o ispravku i dopunama obrasca JOPPD, koji su dostavljeni od 1. siječnja 2023. ispravljati u eurima.

5.2. Knjigovodstvena stanja i evidencije poreznih tijela

Prema čl. 73. st.5. Zakona, knjigovodstvena stanja na zadnji dan prije dana uvođenja eura u poreznim evidencijama preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, bez obzira iz kojih godina potječu.

Ali od dana uvođenja eura, početna stanja i sve promjene poslovnih događaja nakon dana uvođenja eura, potrebno je iskazivati u euru.

Međutim, iznosi obveza i tražbina na zadnji dan prije dana uvođenja eura koja se preračunavaju u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje, a koji će iznositi manje od jednog centa, ne prenose se kao početno stanje na dan uvođenja eura.

Nadalje, u razdoblju dvojnog iskazivanja vrijednosti te nakon dana uvođenja eura, u pozadinskim evidencijama nadležnih poreznih tijela, za potrebe obrada podataka, podaci za razdoblja koja prethode danu uvođenja eura vode se u kuni odnosno u valuti koja je iskazana na dokumentima temeljem kojih su podaci bili evidentirani. Nakon dana uvođenja eura, ovisno o potrebama pojedinačnih poslovnih procesa, iznosi za povrat ili uplatu preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za matematičko preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona.

Pri tome, eventualne razlike koje bi mogle nastati u poreznim evidencijama poreznih tijela i Središnjeg registra osiguranika zbog preračunavanja iznosa iz kune u euro, nadoknadit će se iz nadležnog proračuna odnosno uplatiti u korist nadležnog proračuna.

ZAKLJUČNE NAPOMENE

Nakon objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura, Vlada RH odlukom objavljuje datum uvođenja eura - 1.1.2023. godine i fiksni tečaj konverzije 1 euro = 7,53450 kn, datum početka i završetak dvojnog optjecaja, te datum početka i završetka dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih vrijednosti. Radi uvođenja nove valute, svaki poslovni subjekt mora obaviti potrebnu prilagodbu radi najprikladnijeg načina provedbe propisanih mjera te prema danom vremenskom okviru i aktivnostima vezano za zamjenu kune eurom.

Budući uvođenje eura kao nove nacionalne valute, ima utjecaj na računovodstveni sustav poslovnih subjekata, to su potrebne pravovremene prilagodbe informacijskog sustava. Preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro izvršava se primjenom punog brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije korištenjem pet decimala

i zaokruživanjem dobivenog rezultata na dvije decimale s točnošću od jednog centa, a prema matematičkim pravilima zaokruživanja. U razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja dovoljno je u kunama i eurima iskazati samo ukupan iznos računa uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Razdoblje obveznog dvojnog iskazivanja cijena u kunama i eurima, trajat će od 5. rujna 2022. do 31. prosinca 2023. godine, dok se razdoblje dvojnog optjecaja odnosi na razdoblje od 1.1.2023. do 14.1.2023. godine, kada se može plaćati u kunama i u eurima.

Prijava poreza i drugih javnih davanja, sukladno posebnom propisu koji uređuje porezni postupak, za obračunska razdoblja koja završavaju prije dana uvođenja eura podnosi se u kuni.

Na obrascima JOPPD s oznakom 23xxx koji će se dostavljati 1. siječnja 2023. i kasnije, svi podaci trebaju se iskazati u eurima. Međutim, ispravak poreznih prijava te obrazaca, podnosi se u valuti u kojoj su prijave i obrasci izvorno dostavljeni.